

**Методичні рекомендації
щодо проведення II етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади
з історії у 2024/2025 навчальному році**

*Ганна ЯЦЕНКО, методист Центру
методичної та аналітичної роботи
КВНЗ «Харківська академія
неперервної освіти»*

Загальні положення. На виконання наказів Міністерства освіти і науки України від 30.09.2024 № 1391 «Про проведення Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних предметів і турнірів у 2024/2025 навчальному році», від 09.10.2024 № 1434 «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки №1391 від 30.09.2024», керуючись Положенням про Всеукраїнські учнівські олімпіади, турніри, конкурси з навчальних предметів, конкурси-захисти науково-дослідницьких робіт, олімпіади зі спеціальних дисциплін та конкурси фахової майстерності, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 22.09.2011 № 1099, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 17.11.2011 за № 1318/20056 (із змінами), відповідно до наказу Департаменту науки і освіти Харківської обласної державної адміністрації від 22.10.2024 № 102 «Про проведення I та II етапів та підготовку до III етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад із навчальних предметів у Харківській області у 2024/2025 навчальному році» в районах Харківської області та міста Харкова буде проведено II (районний) етап Всеукраїнської учнівської олімпіади з історії (далі – II етап олімпіади) у **дистанційній (змішаній) формі** (за рішенням оргкомітету).

13 листопада 2024 року відбудеться II етап Всеукраїнської олімпіади з історії для учнів 8 – 11 класів.

Звертаємо увагу на те, що **умовами проведення II етапу** олімпіади є **добровільна участь** здобувачів освіти та дотримання законодавства України в частині **забезпечення заходів безпеки**, пов'язаних із запровадженням правового режиму воєнного стану в Україні.

У разі повітряної тривоги, відсутності електроенергії, інтернет-зв'язку в день проведення олімпіади рекомендуємо передбачити гнучкий графік, який дозволить узяти участь в олімпіаді всім учням, включеним у заявку закладу освіти.

Забороняється втручання батьків учасників (або осіб, які їх замінюють) і вчителів, які підготували учнів, у перебіг змагань, участь у перевірці робіт і апеляцій.

Для проведення олімпіади створюються **районні оргкомітет** і журі.

Оргкомітет. До складу оргкомітету II етапу олімпіад доцільно ввести представників від кожної територіальної громади. Оргкомітет вирішує питання про допуск команди до змагань за наявності заявки про участь команди в II етапі олімпіади та звіту про проведення I етапу. У разі

заміни з поважних причин деяких учасників олімпіади керівник команди подає до оргкомітету оригінал нової заявки із зазначенням причини заміни учнів.

Оргкомітет здійснює таку організаційну роботу з підготовки та проведення олімпіади:

- розробляє Порядок проведення олімпіади;
- розробляє Інструкцію до виконання роботи й ознайомлює з нею учнів перед початком олімпіади;
- забезпечує порядок проведення олімпіади;
- створює комісію, яка проводить реєстрацію учасників олімпіади, перевіряє відповідність складів команд до переліку осіб, поданих у заявках, наявність і правильність оформлення документів;
- на спільному з журі засіданні ухвалює рішення щодо визначення переможців змагань, нагородження переможців і учасників олімпіади, визначає остаточний склад команд для участі в наступному етапі змагань, готує документацію про результати виступу команд.

Порядок підготовки до проведення олімпіади. Завдання олімпіади будуть подані в Google-формі.

Для дистанційного виконання завдань заклади освіти, учні яких за заявкою є учасниками II етапу, збирають електронні адреси учасників(ць) олімпіади, на які будуть направлені посилання на Google-форму. Учасники(ці) олімпіади повинні мати акаунт Google.

Відділи освіти районних державних адміністрацій, також територіальних громад Харківської області, Департамент освіти Харківської міської ради, керівники закладів освіти обласного та державного підпорядкування визначають **осіб, відповідальних** за проведення олімпіади. Доступ до Google-форм із завданнями буде надано цим особам із **9.00 до 9.30 в день проведення олімпіади**. Контактну інформацію про цих осіб (ПІБ, електронна адреса, телефон) треба заздалегідь повідомити на адресу center_ekspert@ukr.net.

Після отримання доступу до завдань відповідальна особа має скопіювати Google-форму на Google-диск, визначений оргкомітетом олімпіади.

Олімпіадні завдання надсилаються відповідальною особою учасникам за наданими електронними адресами закладів освіти за 10 хвилин до початку олімпіади в день її проведення.

Рекомендуємо **підготувати робоче місце** учасника/учасниці олімпіади, де має бути комп'ютер із вебкамерою та підключенням до мережі Інтернет. По можливості – забезпечити приміщення пристроєм, за допомогою якого можна буде сфотографувати або відсканувати деякі відповіді на завдання.

У зв'язку зі складною ситуацією, пов'язаною з воєнним станом, не в усіх буде можливість організувати відеоспостереження, тому актуалізуємо, що віримо в чесність і порядність учасників. Також нагадуємо про дотримання учасниками академічної доброчесності.

Алгоритм дій під час проведення олімпіади. Олімпіаду рекомендуємо розпочати о 10-00. Тривалість виконання завдань – 2 години для 8 класу, 3 години – для 9-11 класів.

Після завершення виконання завдань учасник сканує або фотографує обкладинку з підписом роботи, усі пронумеровані сторінки роботи та відправляє організаторам. Спосіб передачі роботи обирає оргкомітет II етапу.

Відправлення робіт може відбуватися за допомогою електронної адреси (обов'язково одним архівом, із вказівкою ПІБ учасника, щоб не було сплутування з роботами інших учасників).

Після отримання робіт відповідальні члени оргкомітету разом із головою журі олімпіади шифрують роботи й надсилають їх членам журі для перевірки.

У разі виникнення форс-мажорних ситуацій оргкомітет приймає рішення про інший час початку та закінчення олімпіади.

Алгоритм організації та проведення II етапу олімпіади має забезпечити максимальні умови для збереження життя та здоров'я учасників олімпіади.

Пропонуємо дотримуватися такого алгоритму дій учасників олімпіади та членів журі під час оголошення повітряної тривоги та/або відключення електроенергії, інтернет-зв'язку:

1. Дії в разі надходження сповіщення про повітряну тривогу в районі під час проведення випробування:

- на час оголошення тривоги доступ до завдань у Google-Документі відповідальною особою обмежується, проведення випробування зупиняється;

- секретар журі фіксує час призупинення виконання завдань і робить відмітку в протоколі;

- після відбою повітряної тривоги виконання завдань продовжується;

- секретар оголошує час, який залишається для виконання завдань, і робить відмітку в протоколі.

2. Дії в разі відключення електроенергії, інтернет-зв'язку в районі під час проведення випробування:

- на час відключення електроенергії, інтернет-зв'язку доступ до завдань у Google-Документі відповідальною особою обмежується, проведення випробування зупиняється;

- секретар журі фіксує час виконання завдань і робить відмітку в протоколі;

- після включення електроенергії, інтернет-зв'язку виконання завдань продовжується;

- секретар оголошує час, який залишається для виконання завдань, і робить відмітку в протоколі.

Особливості виконання та оцінювання олімпіадних завдань

Комплект олімпіадних завдань дещо виходить за межі шкільної програми, тому, окрім тем, які учні повинні були опанувати до терміну проведення олімпіади, необхідно повторити матеріал, вивчений у попередніх класах, і, не обмежуючись навчальним підручником, попрацювати з допоміжною літературою. У завданнях з історії містяться питання як із курсу всесвітньої історії (близько 20% від завдань), так і з історії України (близько 80%).

Отримавши посилання на Google-форму, учасник (учасниця) ознайомлюється з інструкцією щодо виконання завдань, часом, відведеним на роботу, і розпочинає виконання. Деякі поля у формі будуть указані як обов'язкові. Якщо вони не будуть заповнені, форму не буде прийнято.

Завдання матимуть такі форми виконання робіт:

- тестові питання за вибором однієї правильної відповіді;
- тестові питання з множинним вибором (три правильні твердження із семи запропонованих);
- тестові питання з установленням відповідності;
- питання з короткою відкритою відповіддю (на побудову логічного ланцюжка причинно-наслідкових зв'язків певних подій).

Поряд з умовою завдання буде вказана максимальна кількість балів, яку учень (учениця) може одержати за його розв'язання.

Після завершення виконання завдань учасник(учасниця) перевіряє свої відповіді та відправляє роботу.

Після відведеного терміну організатори закривають форму, відповіді після цього прийматися не будуть.

Для об'єктивного оцінювання результатів виконання завдань із відкритою відповіддю доцільно користуватися такими критеріями:

Критерії оцінювання завдання з відкритою відповіддю (максимум 8 балів)	
8 б	Завдання виконане правильно, супроводжується докладними поясненнями, містить необхідні обґрунтування, причинно-наслідкові зв'язки сформульовані вичерпно
7 б	Завдання виконане, але є незначні недоліки чи відсутні необхідні для повноти розв'язування зауваження
6 б	Завдання в основному розв'язано, але допущені помилки, які не вплинули корінним чином на відповідь, але не повністю окреслені причини чи наслідки події
5 б	Чітко виражена не менше як половина причин і наслідків подій, але відповідь неповна
4 б	Чітко виражена близько половини причин чи наслідків подій
3 б	Учасник намагається вирішити завдання, приводить якісь думки, які можна вважати розумінням причинно-наслідкових зв'язків
2 б	Розглянуто деякі елементи історичних обставин, що по'язані в часі чи просторі з подіями, які визначені завданням

Для якісної підготовки учнів до олімпіади з історії необхідно:

1. Опрацьовувати з учнями олімпіадні завдання II та III етапів олімпіади попередніх років під час підготовки до II етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади.
2. Використовувати можливості Інтернет-технологій для підготовки учнів до олімпіади, у тому числі участь в Інтернет-олімпіадах.
3. Підготовка учнів до олімпіади передбачає високий рівень засвоєння ними обов'язкової програми. Але необхідно враховувати, що програма шкільного курсу історії відрізняється від програми підготовки до олімпіади.
4. Ураховуючи типові помилки учнів, які виникають під час виконання олімпіадних завдань, необхідно опрацювати традиційні завдання:
 - робота з історичними картами;
 - уміння визначати історичну постать за зображенням і знання внеску видатних діячів в історію людства в певну епоху;
 - хронологічні завдання – знання дат, уміння пов'язувати події всесвітньої історії та історії України;
 - робота з візуальними джерелами (плакатами, історичними карикатурами тощо).